

Študija primera

Fallängetorp

Lillstugan od zunaj
(foto: Stina Barrsäter)

Uvod

Fallängetorp je ekološka kmetija v kraju Krylbo (okrožje Västmanland) v osrednji Švedski, na kateri redijo ovce, krave in prašiče. Kmetija je družinsko podjetje, ki ga vodijo mož in žena Per in Anitha ter njuna hči Stina.

Prideluje in prodaja meso in volno. Nudijo tudi nastanitev v koči, imenovani Lillstugan, in hostlu, Bed & Breakfast Mellangården. Družina ima v lasti tudi gozd, v katerem so urejene pohodniške poti in prostori za igro otrok. Kmetija, ki daje poseben poudarek dostopnosti za osebe z gibalnimi ovirami, svojim gostom ponuja vrsto pristočasnih dejavnosti, ki jim popestrijo bivanje, turisti pa imajo tudi možnost, da se vključijo v kmetijske dejavnosti.

Kdaj se je začel izvajati agroturizem?

IME PODJETJA

Kmetija Fallängetorp

LOKACIJA

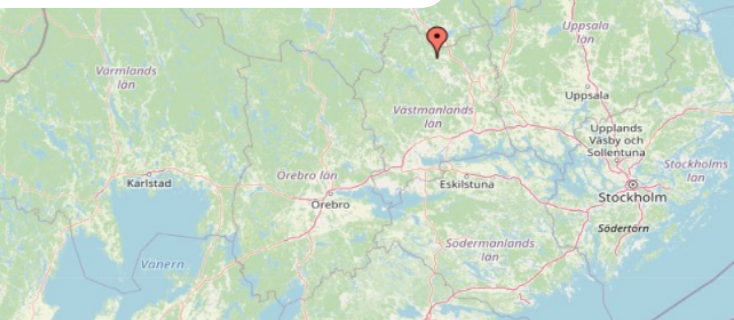
Krylbo, okrožje Västmanland, Švedska

O agroturizmu

Kmetija se nahaja v kraju Krylbo v okrožju Västmanland v osrednji Švedski, 150 km od Stockholma. To je ravninska, vendar gozdnata regija. V pokrajini Dalarna so mokrišča in območja naravnega pomena, od katerih so številna vključena v omrežje Natura 2000, zato so zaščitena zaradi njihovega ohranjanja. Pokrajino odlikuje tudi biotska raznovrstnost s ptičjimi in ribjimi vrstami, ki so avtohtone v regiji.

Za pokrajino, ki leži med bolj turističnima regijama Stockholm in Dalarna, je značilno povpraševanje po naravnem turizmu. Opazovanje ptic je ena izmed najbolj priljubljenih dejavnosti v okrožju. Čeprav turistično povpraševanje še ni zelo veliko, se postopoma povečuje vzporedno z naraščajočim zanimanjem za naravni turizem.

Kmetija izvira iz štiridesetih let prejšnjega stoletja. Per se je tam že rodil. Prva nastanitev, koča, je bila odprta leta 2008, po dolgi švedski tradiciji bivanja na kmetiji. Leta 2013 so odprli Mellangården in začeli razvijati pristočasne dejavnosti, ki jih trenutno ponujajo.

Število delavcev

Stina je edina zaposlena oseba v podjetju. To pomeni, da je poleg lastnikov, njene matere Anithe in njenega očima Pera, edina delavka za polni delovni čas. Običajno jima pomaga tudi njena sestra, ki pa je polno zaposlena v drugi službi. Skupaj so torej štirje delavci.

Nekaj turističnih podatkov iz agroturizma

Kmetija ima skupno zmogljivost dvajset oseb, pet v koči in petnajst v penzionu. Izračun števila gostov, ki jih gostijo, je zapleten, saj sprejemajo ljudi, ki pridejo le za en dan, vendar ocenjujejo, da gre za približno 1000 nočitev na leto. V glavni sezoni, ki traja od maja do septembra, je kmetija običajno polno zasedena, zlasti kočica. Med nizko sezono sprejmejo manj turistov in več delavcev, ki se ukvarjajo z gozdarskimi dejavnostmi v regiji. Zato je profil daleč od tipičnega turista.

Tipičen profil švedskega nacionalnega turista je profil družine, staršev z otroki ali razširjene družine, vključno s starimi starši, tetami in strici, bratranci in sestričnimi itd. Običajno prihajajo iz stockholmske regije. Turisti mednarodnega porekla običajno prihajajo iz Nemčije, Belgije, Nizozemske in Francije.

Pred pandemijo COVID-19 so kmetije sprejemale predvsem goste iz tujine, vendar se je po zaprtju meja in dolgotrajni omejitvi svobode gibanja trend obrnil in zdaj gostijo več domačih turistov. Razporeditev je približno 65 % švedskih turistov, preostalih 35 % pa je mednarodnih. Vendar pa kočico večinoma najemajo mednarodni gostje.

Kar zadeva dejavnosti, ki jih organizirajo na kmetiji, je najbolj priljubljena dejavnost, imenovana "Bodi kmet za en dan".

Ta dnevna dejavnost vključuje bivanje ob živalih: ogledovanje, hranjenje in skrb zanje.

Namen je prikazati tipičen dan na kmetiji. Druga dejavnost, ki jo organizirajo na kmetiji, je fika. To je švedska tradicija, ki vključuje uživanje kave s prigrizkom. Na kmetiji Fallängetorp organizirajo tako imenovano "kmečko fiko", ki jo sestavljajo kava, čaj in precej hrane, kot so sendviči ali klobase. Poleg teh dejavnosti na kmetiji ponujajo tudi kuhanje na prostem, kjer gostje in gostitelji skupaj kuhajo na ognju. V gozdu imajo tudi pohodniške poti za turiste ter igrišče in plezališče za otroke.

Na kmetiji sta na voljo tudi dva Zoomsa Uphill, terensko vozilo za osebe z gibalnimi ovirami. Eden od delovnih konjev kmetije je omogočiti ljudem s telesnimi okvarami uživanje v naravi brez ovir. Tudi zato je penzion dostopen osebam na invalidskih vozičkih ali z drugimi oviranimi telesnimi invalidnostmi. Kmetija ima traktor in voz, ki sta dostopna tudi za invalidske vozičke in otroške vozičke.

Na kmetiji je trgovina, v kateri prodajajo meso, ki ga pridelajo iz svojih živali. Pri tem sodelujejo z drugimi proizvajalci, ki jim pomagajo pri predelavi mesa in izdelavi izdelkov, kot so burgerji ali klobase. Večjim podjetjem prodajajo tudi les in žito.

Dejavnost "Bodi kmet za en dan" s traktorjem in vozom za osebe z gibalnimi ovirami (foto: Stina Barrsäter)

Gostje, ki sodelujejo pri dejavnosti "Bodi kmet za en dan" (foto: Stina Barrsäter)

Turisti na pohodniški poti (foto: Stina Barrsäter)

O spletni strani komercializacija

Kmetija Fallängetorp uporablja več kanalov za trženje svojih nastanitvenih storitev. Spletna stran ni eden od njih, vendar ima razdelek, v katerem so na voljo potrebne informacije za turiste, da lahko rezervirajo bivanje na kmetiji. Rezervacijo je mogoče opraviti prek elektronske pošte ali telefonskega klica, lahko pa tudi prek družbenih medijev kmetije.

Kmetija je oglaševana na več platformah za rezervacije. Najbolj priljubljena je Booking.com, prisotna pa je tudi na spletnih straneh VRBO, prej znani kot HomeAway, BookSpot, Blue Pillow itd. Imajo profil na portalu Tripadvisor, vendar je možnost rezervacije ali ogleda razpoložljivosti rezervacij onemogočena.

O oglaševanju

Kmetija se oglašuje predvsem prek svoje spletne strani, ki je na voljo v švedskem, angleškem in nemškem jeziku: <https://fallangetorp.se/> Prisotna je tudi na več platformah družbenih medijev, kot sta Instagram in Facebook.

- Facebook: <https://www.facebook.com/Fallangetorp>
- Instagram: <https://www.instagram.com/fallangetorp/>

Podpirajo jih tudi lokalne skupine, ki oglašujejo kmetijo prek svojih kanalov, vključno s spletnimi stranmi, ki promovirajo regijo in območje, kjer se nahaja kmetija. Poudarjajo pomen ustnega izročila. Če imajo ljudje iz okolice kmetije, kot so sosede ali lokalna podjetja, možnost, da so obveščeni o dejavnostih, ki se tam razvijajo, je večja verjetnost, da bodo zagotovili pozitivne povratne informacije in oglaševali kmetijo na ekološki način.

Fallängetorp se oglašuje tudi na spletni strani strokovne organizacije Bo på Lantgård, ki združuje podjetja, ki se ukvarjajo s podeželskim turizmom. Kmetija ima svoj profil na spletnem mestu Google Business, in sicer za agroturizem in trgovino. To so profili:

- Bo på Lantgård: <https://www.farmstaysweden.com/gardar/fallangetorp-lantbruk/>
- Google Business: <http://tinyurl.com/mva4et72>

Kmetija trenutno nima nobenega fizičnega oglaševalskega gradiva, kot so letaki ali katalogi. Pred nekaj leti so imeli en letak v švedščini, vendar so ga prenehali tiskati in uporabljati.

Krava, ki gleda globoko v kamero.
(foto: Sylvia Adams)

O začetku poslovanja

Kmetija je bila v lasti Perove družine, ki jo je kupila v štiridesetih letih prejšnjega stoletja. Tam se je celo rodil. Potem sta Per in Anitha kupila sosednjo kmetijo. Kupila sta tudi več hiš in kmetijskih zemljišč. Na enem od teh zemljišč je bila sredi polja stavba, ki je služila za pašo živali in skozi katero so morali voziti traktorji. Švedski zakon ljudem, ki živijo v hiši,

obdani z zemljišči, na katerih se razvijajo kmetijske dejavnosti, omogoča, da jih ustavijo, če škodujejo kakovosti njihovega življenja. Zato si Per in Anitha nista upala najeti ali prodati te hiše iz strahu, da bi ju novi lastniki čez nekaj časa skušali prisiliti, da prenehata s kmetijsko dejavnostjo.

Turisti uživajo v fiki, tradicionalnem švedskem brunchu (foto: Stina Barrsäter)

V tem času je Anitha delala kot svetovalka za fundacije. Nekega dne je sedela v kavarni, ko je zagledala invalide, ki so jih spremljali njihovi skrbniki. Takrat se je odločila, da morajo hišo spremeniti v podeželski hostel, prilagojen osebam s telesnimi okvarami. Različni člani družine so že prej pokazali zanimanje za spoznavanje različnih stvarnosti.

Drugi glavni razlog, ki jih je spodbudil, da so se lotili tega podviga, je bila želja, da bi ljudi poučili o resničnosti dela v kmetijstvu in vsakdanjem življenju kmetov na Švedskem. Prav tako sta želela predstaviti življenje brez stresa, mir, naravo in dobro počutje na podeželju.

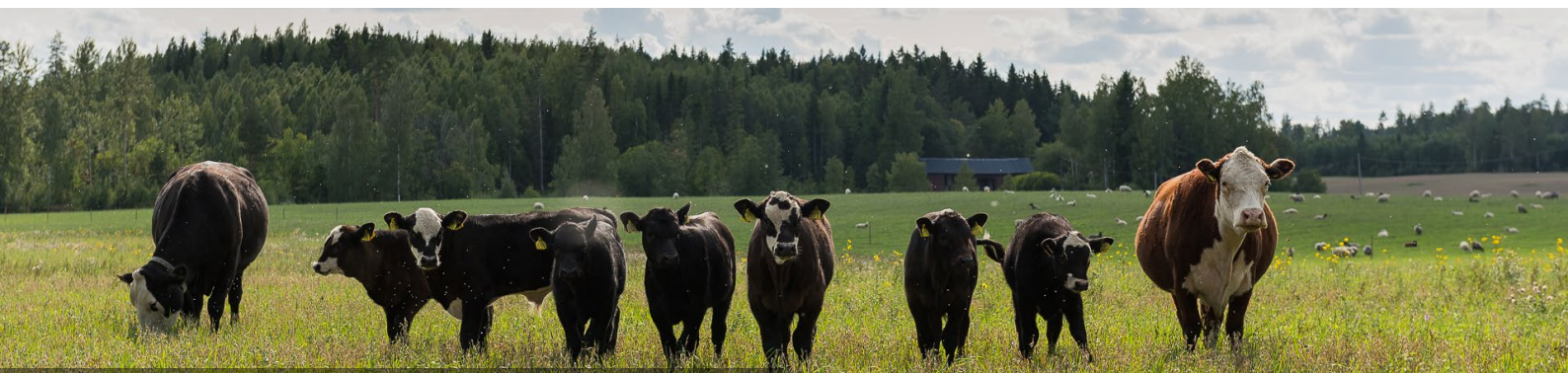
Kuhinja Mellangården je prilagojena osebam s posebnimi potrebami (foto: Stina Barrsäter)

Po odprtju prvih nastanitev je družina ugotovila, koliko turistov se je zanimalo za živali. Nato so se odločili, da svojo ponudbo razširijo z dejavnostmi, povezanimi z živino, kot je na primer že omenjeni "Bodi kmet za en dan".

Za vzpostavitev agroturizma so prejeli javna sredstva švedskega ministrstva za kmetijstvo. Čeprav so dobili tudi finančno pomoč Evropske unije, je bila gospodarska podpora usmerjena predvsem prek nacionalnih sredstev.

Največji izzivi ali ovire, na katere so naleteli na začetku, so bile pravne zahteve, ki izhajajo iz švedske zakonodaje. Prva težava, na katero so naleteli, je bila povezana s certifikati, ki so bili potrebni za začetek opravljanja dejavnosti agroturizma. Švedska zakonodaja zahteva potrdilo, ki dokazuje, da prostori izpolnjujejo številne zahteve, zlasti glede požarne in varnostne varnosti. Ti pogoji veljajo tudi za hrano, ki jo strežejo v hotelskih obratih. Čeprav gre za običajen in pogost postopek, Stina in Anitha poudarjata okornost postopka in predvsem njegove visoke stroške, ki so lahko ovira za vstop na trg za številne podjetnike, ki se želijo ukvarjati z agroturizmom.

Drugi velik izziv, s katerim sta se soočili, je bila ustanovitev podjetja, ločenega od kmetije, ki bi se ukvarjalo izključno z nastanitvijo, ki jo ponujata turistom. Pravne zahteve, vključno z davčno obravnavo, ki veljajo za kmetijski in turistični sektor, se namreč razlikujejo. Zato imata obe podjetji, čeprav ju vodita skupaj, vsaka svoj pravni režim. Iz istega razloga ima družina v lasti še eno podjetje, ki se ukvarja izključno s prodajo mesa, ki ga proizvedejo iz svoje živine.

Krave na zemljišču kmetije (foto: Stina Barrsäter)

O vodenju agroturističnega podjetja

Upravljanje kmetije je zapleteno, saj se je treba vsak dan soočiti z novimi izzivi. Pogosto rešitev teh težav ni odvisna od kmeta. Lani je na primer kmetijo prizadela kuga afriške prašičje kuge (APK). APK je uničujoča nalezljiva bolezen prašičev, ki je običajno smrtno nevarna. Čeprav ne prizadene ljudi, je posledica pomanjkanja cepiva ali zdravila množična izguba prašičev na kmetiji. Družina je morala zaradi te bolezni zaklati vse prašiče, ki jih je imela, zaradi česar so morali kmetijo do decembra tudi zapreti za turiste.

Njihova pričakovanja za bližnjo prihodnost so, da bodo povečali turistično povpraševanje na kmetiji. Stina in Anitha menita, da zanimanje za naravo in stik z živalmi narašča. Da bi spodbudili razvoj turistične strani kmetije, načrtujeta izboljšave objektov: izgradnjo savne, dodatne nastanitve in novega žara.

Kmetija ima 1000 hektarjev obdelovalnih površin. Ena tretjina je namenjena pridelavi ovsa in pšenice, druga tretjina je poleti namenjena paši živali, preostala tretjina pa je pozimi namenjena paši goveda. Na kmetiji je osem krav, 250 ovac in 30 prašičev. Vse živali se redijo na kmetiji, dokler jih ne pošljejo v klavnico za meso, ki se nato proda v trgovini.

Glede delitve nalog in delovne obremenitve družina priznava, da je včasih zelo težko slediti dvema vzporednima dejavnostima.

Dejavnost "Bodi kmet za en dan" jim prinaša dodaten prihodek, saj je na voljo tudi ljudem, ki ne ostanejo na kmetiji, vendar je zanje to tudi večji napor. Ko ovce rodijo, lahko namreč v ovčnjaku delajo tudi do 24 ur.

Hkrati pa družina v odprtju teh živinorejskih dejavnosti za turizem vidi enostaven način zaslužka: živali se pasejo na poljih, njihovo delo pa je omejeno na to, da turiste peljejo na srečanje z njimi. To je ista filozofija, ki jo uporabljajo pri izkoriščanju gozda v njihovi lasti, saj vztrajajo, da bodo drevesa rasla na enak način, ne glede na to, ali so v gozdu turisti ali ne. To idejo skušajo posredovati lastnikom gozdov, ki še vedno neradi odpirajo svoje gozdove za turizem.

Po ocenah družine približno 50 % dohodka gospodinjstva prihaja iz kmetijstva, druga polovica pa iz turističnih storitev.

Stina in Anitha se pogovarjata o tem, kaj bi bilo treba vključiti v program usposabljanja o agroturizmu. Obe poudarjata ključno točko: varnost. Na kmetiji strogo upoštevajo pravila za zagotavljanje varnosti živali in gostov. Obiskovalci se ne smejo prosto sprehajati po hlevih; vedno morajo upoštevati navodila gostiteljev. Posebni predpisi veljajo tudi za dobro počutje živali. Turisti iz tujine na primer ne smejo sodelovati z živalmi, dokler ne preživijo vsaj 48 ur na Švedskem, da se prepreči širjenje morebitnih bolezni. Zato je treba v gradivu za usposabljanje obširno obravnavati varnost.

Nasveti za nove podjetnike

"Ljudje morajo vedeti, da odprtje agroturizma ni strašljivo. Ni tako težko, kot se morda zdi. Največji strah je, da mislijo, da bi morda ljudje, ki bivajo na kmetiji, lahko predstavljali grožnjo, težavo ali nevarnost za njihovo vsakodnevno delo. V teh desetih letih nismo imeli gostov, ki bi nas motili ali se ne bi obnašali primerno. Zato je izguba tega iracionalnega strahu prvi korak.

Drugi nasvet bi se lahko glasil: pogledjte, kaj imate in kaj lahko s tem naredite. Pot je sestavljena iz majhnih korakov. Začnete lahko tako, da enkrat na leto odprete svojo kmetijo za javnost in postopoma razvijate svojo dejavnost. Pametno izkoristite sredstva, ki jih imate, saj se včasih ne zavedamo, kakšen gospodarski potencial že imamo na voljo."

Gostje delajo na kmetiji na prostem (foto: Stina Barrsäter)

Še vedno turizem na dvorišču

Co-funded by
the European Union

Projekt N. 2022-1-SI01-KA220-VET-000087663

Projekt financira Evropska unija. Izražena stališča in mnenja pa so izključno stališča in mnenja avtorjev in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Niti Evropska unija niti agencija EACEA ne moreta biti odgovorni zanje.